

Kejt Morton

KUĆA NA JEZERU

Prevela
Dubravka Srećković Divković

Laguna

Naslov originala

Kate Morton

THE LAKE HOUSE

Copyright © Kate Morton 2015

Henriju, mom najmanjem biseru

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA



Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prvo poglavlje

Kornvol, avgust 1933.

Kiša je sad bila vrlo jaka, pa joj se rub haljine uprskao blatom. Moraće posle da je sakrije; niko ne sme znati da je izlazila.

Oblaci su zaklanjali mesec, srećna okolnost koju nije zasluživala, te je krenula kroz gustu, crnu noć što je brže mogla. Dolažila je tu već ranije da iskopa rupu, ali posao će dovršiti tek sad, pod velom tame. Kiša je bockala površinu potoka s pastrmkama, neumorno dobovala po zemlji oko njega. Nešto štuknu kroz bujad u blizini, ali ona se ne lecnu, ne zastade. Čitavog života išla je u tu šumu i znala je put i žmureći.

Kada se sve to tek desilo, razmišljala je da li da prizna, a možda bi, spočetka, to i uradila. Međutim, propustila je priliku i bilo je prekasno za to. Previše se desilo u međuvremenu: potrage, policajci, novinski članci u kojima se molilo za informacije. Nikome nije mogla reći, nije bilo načina da to ispravi, nije postojala šansa da joj ikada oproste. Jedino joj je preostajalo da zakopa dokaze.

Stigla je do mesta koje je odabrala. Torba s kutijom u sebi bila je neočekivano teška, pa ju je sa olakšanjem spustila.

Četvoronoške, makla je u stranu kamuflažu od paprati i granja. Osećao se neizdrživo snažan miris natopljenog tla, šumskih miševa i pečuraka, koječega drugog što gnjili. Otac joj je jednom rekao kako su tom šumom hodali naraštaji živih bića, a sad poživaju pokopani duboko pod teškom zemljom. Znala je da mu je draga takva pomisao. On je nalazio umirenje u kontinuitetu prirode, verovao da stabilnost duge prošlosti ima moć da olakša trenutne muke. A možda u pojedinim slučajevima i ima tu moć, ali ne ovog puta, ne ove muke.

Spustila je torbu u rupu i na jedan najkraći tren mesec kao da je izvirió iza oblaka. Suze su zapretile da poteku dok je opet nagrtala zemlju, ali borila se s njima. Da zaplače, tu, tog časa – takvo povlađivanje slabosti nije htela sebi da dopusti. Potapkala je i izravnala tle, pljesnula šakama po njemu, pa ga žestoko utabala čizmama, trupkajući dok joj nije ponestalo vazduha.

Tako. Gotovo.

Kroz glavu joj prolete misao da bi trebalo nešto da kaže pre no što ode sa tog samotnog mesta. Nešto o smrti nevinosti, dubokom kajanju koje će je doveka pratiti; ali ne reče ništa. Postidela se zbog tog poriva.

Zaputila se hitro natrag kroz šumu, vodeći računa da izbegne hangar za čamce i uspomene povezane s njim. Upravo je svitalo kad je stigla do kuće; kiša je sad samo sipila. Jezerska voda zapljuskivala je obale, a poslednji slavuji su pevali svoje zbogom. Crnokape i obične grmuše budile su se iz sna, negde daleko njištao je konj. Nije to tad znala, ali nikad ih se više neće osloboditi, tih zvukova; poći će za njom sa tog mesta, iz tog trenutka, zaposedaće joj snove i košmare, i većito će je podsećati na ono što je uradila.

Drugo poglavlje

Kornvol, 23. jun 1933.

Jezero se najbolje videlo iz Ljubičaste sobe, no Alis je rešila da se zadovolji i prozorom kupatila. Gospodin Luelin je još bio dole kraj potoka sa svojim štafelajem, ali on se uvek rano povlačio da se odmori, pa nije želela da se izlaže riziku od susreta s njim. Starac jeste bio bezazlen, ali i ekscentričan i grčevito željan pažnje, naročito u poslednje vreme, pa se pribojavala da bi neočekivanim prisustvom u njegovoj sobi odaslala pogrešan signal. Nabrčkala je nos. Nekada joj je bio neizmerno drag, dok je bila mlađa, a i ona njemu. Čudno joj je bilo kad pomisli na to sada, kao šesnaestogodišnjakinja; na priče koje joj je pripovedao, skičice koje je crtao, a ona ih čuvala kao blago, na prizvuk čuda koji ga je pratio kao pesma. U svakom slučaju, kupatilo je bilo bliže nego Ljubičasta soba, a kako je imala svega koji minut dok majka ne shvati da u sobama prizemlja još nema cveća, Alis nije mogla da gubi vreme na penjanje uz stepenice. Kad je hodnikom prominulo jato kućnih pomoćnica koje su revnosno mahale krpama za glancanje, šmugnula je na vrata i pohitala ka prozoru.

Ali gde je on? Alis oseti kako je nešto preseče ispod grudi, ushićenje se u tren oka preobrati u očajanje. Tople šake joj se pripišu uz staklo dok je pogledom preletela prizor pod sobom: bleđužuckaste i rumene ruže, latice sjajne kao da su polirane; skupocene breskve što priležu uza zaklonjeni baštenski zid; dugačko srebrno jezero koje blista pod podnevnim svetlom. Čitavo imanje već je bilo doterano i ulickano do nezamislive perfekcije, a ipak je i dalje na sve strane vladala strka.

Unajmljeni muzičari vukli su i gurali pozlaćene stolice po privremeno dignutom podijumu, a dok su se smenjivali kamioneti snabdevača, dižući prašinu duž prilazne staze, napola podignuti šator nadimao se poput balona na letnjem povetarcu. Jedini statični detalj usred te sveopšte jurnjave bila je staramajka De Šil, koja je, sitna i pogurena, sedela na baštenskoj klupici od livenog gvožđa ispred biblioteke, zaneta u svoje paučinom premrežene uspomene i potpuno nesvesna okruglih staklenih lampiona koje su upravo razvlačili gore u krošnjama oko nje...

Alis naglo uvuče vazduh.

On.

Osmeh joj se razlio licem pre nego što je uspela da ga spreči. Radost, blažena, ozvezdana radost kad ga je opazila na ostrvcu nasred jezera sa ogromnim trupcem na ramenu. Digla je ruku da mahne, po nagonu, i to glupom nagonu, pošto nije gledao prema kući. A čak i da gleda, ne bi joj odmahnuo. Oboje znaju da ne smeju biti toliko neoprezni.

Napipala je viticu kose koja joj je uvek ispadala kraj uva, pa stade da je proplice između prstiju, tamo-amo, bezbroj puta. Volela je da ga posmatra tako, potajno. Osećala se tad moćno, ne kao kad su zajedno, kad mu donese limunadu u vrt ili uspe da se iskrade i iznenadi ga dok radi u nekom dalekom prikrajku imanja; kad je ispituje o njenom romanu, porodici, životu, a ona mu pak pripoveda priče i zasmehava ga, i mora da se otima da se ne bi utopila u jezercima njegovih tamnozelenih očiju punih zlatnih tačkica.

Pod njenim pogledom se sagao, zastavši da umiri teški trupac pre no što će ga spustiti na njegovo mesto, među druge. Bio je jak, i to je bilo lepo. Alis nije sa sigurnošću znala zašto; samo je znala da joj je u nekom dubokom i neistraženom kutku srca to važno. Obrazi su joj se žarili; zacrvenela se.

Alis Edevejn nije bila stidljiva. I pre se upoznavala s momcima. Ne mnogim momcima, to je tačno – ako se izuzme tradicionalna ivanjdanska proslava, njeni roditelji su bili čuveni po zatvorenosti i više su voleli da se druže samo jedno s drugim – ali uspevala je, od prilike do prilike, da razmeni krišom koju reč s mladićima iz sela, ili sa sinovima poljoprivrednika-zakupaca, dečacima koji su cimali kapu, obarali pogled i išli za svojim očevima po imanju. Ovo je, međutim – ovo je bilo... Tja, prosto drugačije, i znala je koliko šiparički to zvuči, koliko grozno liči na nešto što bi rekla njena starija sestra Debora, ali igrom slučaja bilo je istinito.

Bendžamin Manro, tako se zvao. Nemušto je oblikovala usnama te slogove, Bendžamin Džejms Manro, dvadeset šest godina, iz Londona. Bio je nezavisan čovek, vredan radnik, nesklon praznim pričama. Rodio se u Saseksu, a odrastao na Dalekom istoku, kao sin dvoje arheologa. Voleo je zeleni čaj, miris jasmína i vrele dane što su se kalemili jedan na drugi, ka sve bliskijoj kiši.

Nije joj on sam baš sve to ispričao. Nije bio od onih hvalisavaca koji trube o sebi i svojim postignućima kao da je devojka samo slatko lice između dva voljna uva. Umesto toga, ona je slušala, zapažala i prikupljala, a kad se ukazala prilika, odšunjala se u skladište da proveri knjigu zaposlenih koju je vodio glavni baštovan. Alis je oduvek zamišljala sebe kao detektiva, i dabome, iza jedne stranice sa brižljivo ispisanim beleškama gospodina Harisa o sadnji, našla je prikačenu molbu Bendžamina Manroa. Samo pismo bilo je kratko, napisano rukopisom kakvim bi se njena majka zgrozila, pa ga je Alis čitavo preletela

i upamtila važne delove, oduševljavajući se kako te reči daju dubinu i boju slici koju je ona stvorila i čuvala za sebe, poput cveta ispresovanog između dva lista. Poput cveta koji joj je on dao koliko prošlog meseca. „Gle, Alis“ – peteljka je bila zelena i krhka u njegovoj širokoj šaci – „prva ovogodišnja gardenija.“

Osmehnula se na to sećanje i zavukla ruku u džep da pomiluje glatku površinu svoje beležnice u kožnom povezu. Tu naviku je vukla od detinjstva i izluđivala je njome majku još otkako je na osmi rođendan dobila prvu beležnicu. Kako je obožavala tu sveščicu smeđe boje oraha! Koliko je tata pametan što joj je nju izabrao! I on vodi dnevnik, rekao je, sa ozbiljnošću kojoj se Alis divila i koju je poštovala. Ispisala je svoje puno ime – Alis Sesilija Edevejn – polako, pod majčinim budnim okom, na bleđoj liniji boje sepije na predlistu, i istog trena osetila da je sad stvarnija ličnost nego ikada dotad.

Majka je zamerala Alis zbog te navike da gladi beležnicu u džepu, jer zbog toga izgleda „prepredeno, kao da smeru neku nepodopštinu“, mada je Alis odlučila da na taj opis ne daje ni pet para. Majčino neodobravanje samo je dodatni plus; Alis će i nadalje pipkati svoju sveščicu čak i ako ne bude time izazivala to jedva primetno mrštenje ljupkog lica Elenor Edevejn; ona je to činila jer joj je beležnica značila sidro, podsetnik na to koje. Bila joj je ujedno i najprisnija poverenica, te kao takva vrlo merodavna kad je posredi Ben Manro.

Prošlo je bilo gotovo punih godinu dana otkad ga je prvi put ugledala. U Loanet je stigao potkraj leta 1932, u vreme onog božanstvenog suvog perioda kada, s obzirom na to da je sve ivanjansko uzbuđenje ostalo za njima, nisu imali šta drugo da rade do da se predaju uspavljujućoj vrućini. Na imanje se bio spustio nekakav nebeski duh tromog spokoja, pa je čak i majka, u devetom mesecu trudnoće i sva sjajna i rumena, počela da otkopčava sedefnu dugmad na manžetama i da podvrće svilene rukave do laktova.

Alis je tog dana sedela na ljuljašci pod vrbom, dokono se ljuljajući i mozgajući o svom Velikom problemu. Da je slušala, primetila bi svuda oko sebe zvuke porodičnog života – majku i gospodina Luelina kako se smeju u daljini dok vesla čamca pljuskaju u lenjom ritmu; Klemi kako nešto mrmlja u pô glasa i kruži po livadi, ruku raširenih poput krila; Deboru kako pre-pričava dadilji Rouz sve skandale najnovije londonske sezone – no Alis je bila posvećena samo sebi i nije čula ništa izuzev blagog bruja letnjih insekata.

Na istom tom mestu je sedela bezmalo već sat vremena, ne primetivši čak ni sve širu mrlju od mastila koju je novo nalivpero izlivalo po njenoj beloj pamučnoj haljini, kada se on stvorio tu, iznikavši iz tamnog luga na osunčani deo puteljka. Nosio je preko jednog ramena putnu torbu od grubog platna, u ruci nešto za šta se ispostavilo da je kaput, i kretao se postojanim, energičnim korakom, zbog čijeg je ritma usporila ljuljanje. Posmatrala ga je kako se kreće, osetivši grubi konopac uz obraz kad se istegla da izviri iza žalosno obešene vrbine grane.

Po čuđi geografije, u Loanet ljudi ne dolaze neočekivano. Imanje se nalazilo duboko u jednoj dolji, okruženo gustom, trnjacima prepletenom šumom, baš kakve moraju biti kuće u bajkama. (I u noćnim morama, kako će se pokazati, premda Alis tada nije imala povoda da tako razmišlja.) Bio je to lično njihov sunčani komadić zemlje; dom naraštajâ porodice De Šil, dom majčinih predaka. A ipak je on došao tu, tuđin usred njih, i u tren oka razbila se popodneva čarolija.

Alis je bila prirodno sklona turanju nosa u sve – tako su joj ljudi govorili otkako je znala za sebe, a ona je to shvatala kao kompliment; tu svoju odliku je smerala pametno da iskoristi – ali njeno interesovanje tog dana više su pothranjivali ogorčenje i iznenadna dobrovoljna rasejanost negoli radoznalost. Čitavog leta grozničavo je radila na romanu zasnovanom na strasti i misteriji, ali pre tri dana je zakočila s njim. Za sve je bila kriva

junakinja Lora, koja joj je, nakon više poglavlja posvećenih njenom bogatom unutrašnjem životu, otkazala saradnju. Suočena sa uvođenjem visokog, crnomanjastog, naočitog džentlmena, zanosno nazvanog lord Halington, odjednom je ostala bez sve svoje domišljatosti, izgubila nit i postala neosporno dosadna.

E pa, zaključila je Alis posmatrajući mladića kako korača stazom, Lora će morati da počeka. Na raspolaganju su se zgodno našle neke druge stvari.

Kroz imanje je žuborio uzak potok, uživajući u kratkotrajnom sunčanom predahu pre nego što će neumitno opet skrenuti ka šumi, a obale je spajao kameni most, zaostavština nekog davnog deda-ujaka, omogućujući pristup Loanetu. Kada je neznanac stigao do mosta, zastao je. Polako se obrnuo u smeru iz kog je došao i kao da je okrznuo pogledom nešto u svojoj ruci. Ceduljicu? Ili to svetlost izvodi varke? Nešto u položaju njegove glave, usredsređenosti na gustu šumu, govorilo je da se dvoumi, te Alis zaškilji. Ona je pisac; razume ljude; prepoznaje ranjivost. U šta je to tako nesiguran, i zašto? Opet se obrnuo, zatvorivši pun krug, pa prineo ruku čelu i pogledao uz čkaljem obrastao putić, do tamo gde je iza svoje odane tisove straže stajala kuća. Nije se micao, kao da nije čak ni disao, a onda je, dok ga je posmatrala, spustio torbu i kaput, zategao i izravnao tregera do vrha ramena, pa ispustio uzdah.

Alis se tad javilo jedno od onih njenih naglih ubeđenja. Nije bila sigurna odakle joj ti pogledi u tuđe misli i duh, samo je znala da stižu neočekivani i potpuno uobličeni. Ponekad je prosto *znala* nešto. U ovom slučaju: nije navikao na takva mesta. Ali je zato čovek koji je došao da se sastane sa svojim predodređenjem, i premda jedan deo njegovog bića želi da se obrne i ode sa imanja pre no što je čestito i stigao, onaj drugi deo ne želi – *ne može* – da okrene leđa sudbini. Bila je to opojna zagonetka, pa je Alis shvatila da još jače steže konopac ljuljaške, a ideje su počele da joj se roje dok je pratila šta će biti sledeći neznančev potez.

Naravno, uzevši kaput i uprtivši torbu preko ramena, produžio je puteljkom ka skrivenoj kući. U držanju mu se pojavila neka nova nepokolebljivost i sad je po svemu izgledao, onima koji ne znaju ostalo, kao odlučan čovek na nekomplikovanom zadatku. Alis je priuštila sebi osmeh, neprimetan i samozadovoljan, a onda ju je ošinuo zaslepljujući blesak poimanja koji samo što je nije oborio sa sedišta ljuljaške. Istog trenutka kad je opazila mrlju od mastila na krilu haljine, Alis je shvatila i rešenje svog Velikog problema. Ta sve je krajnje jasno! Hvatajući se ukoštac s dolaskom sopstvenog zagonetnog neznanca, takođe obdarena boljom moći zapažanja od većine drugih, Lora će ga svakako prozreti ispod spoljašnje maske, otkriće njegovu strašnu tajnu, njegovu grešnu prošlost, i šapnuće, u tihom trenutku kad ga bude imala samo za sebe...

„Alis?“

U kupatilu Loaneta, Alis je poskočila i udarila obrazom o drveni prozorski ram.

„Alis Edevejn! Gde si?“

Pogled joj je poleteo ka zatvorenim vratima iza leđa. Prijatne uspomene na prethodno leto, vrtoglavo uzbuđenje zaljublivanja, prvi dani uspostavljanja odnosa s Benom i opojna spona te veze s njenim pisanjem, sve se to raspršalo oko nje. Bronzana brava je blago zadrhtala od brzih koraka u hodniku, a Alis je pritajila dah.

Majka je čitave te nedelje bila na ivici nervnog sloma. To je i ličilo na nju. Nije se rodila za domaćicu, ali ivanjdansko slavlje je bilo važna tradicija porodice De Šil, a ona je bila neizmerno privržena svome ocu Henriju, pa se taj događaj održavao svake godine u spomen na njega. Tada bi uvek samu sebe sludela – to je već bilo neizbežno – ali ove godine je bila gora nego obično.

„Znam da si tu, Alis. Debora te je videla pre koji časak.“

Debora: starija sestra, zlatni uzor, najveća pretnja. Alis zaškruta zubima. Malo je što joj je majka slavna i slavljena Elenor

Edevejn, nego je još morala da je zadesi ta sreća da se rodi nakon gotovo podjednako savršene starije sestre! Prelepa, pametna, verena za najbolji ulov sezone... Hvala bogu na Klementini, koja se rodila posle nje i takva je čudakinja da čak i Alis u poređenju s njom nužno deluje manje-više normalno.

Kad je majka otutnjala hodnikom, a Edvina tiho otrupkala za njom, Alis je odškrinula prozor i pustila da joj topli povetarac, mirisan od sveže pokošene trave i soli sa mora, okupa lice. Edvina je bila jedina osoba (pa i ona ipak samo zlatni retriever, ne baš *doslovno* osoba) koja je trpela majku kad je u takvom stanju. Čak je i siroti tata pobegao na tavan pre više sati i nesumnjivo sad uživa u tihom lepom društvu svog velikog dela iz oblasti istorije prirode. Problem je bio u tome što je Elenor Edevejn perfekcionista, pa je svaka sitnica ivanjdanskog slavlja morala da ispuni njene zahtevne standarde. Mada je tu činjenicu skrivala pod lažnom pozlatom tvrdoglave ravnodušnosti, Alis se dugo kidala što toliko zaostaje za majčnim očekivanjima. Pogledala bi u ogledalo i uhvatio bi je očaj zbog tog previsokog tela, neuslužne mišjesmeđe kose, radijeg biranja društva izmišljenih junaka nego društva stvarnih ljudi.

Ali više ne. Alis se osmehnula kad je Ben preneo još jedan trupac na gomilu koja se hitro pretvarala u lomaču visoku poput kule. Možda nije zanosna kao Debora, a svakako nije ovekovečena poput svoje majke, kao junakinja jedne veoma omiljene dečje knjige, ali to nije ni važno. Ona je nešto sasvim drugo. „Ti si pripovedač, Alis Edevejn“, rekao joj je Ben u jedno predvečerje, dok je reka opuštено skakutala kraj njih, a golubovi se vraćali kući, na svoja legala. „Nikad nisam upoznao nikog sa tako domišljatom maštom, tako dobrim idejama.“ Glas mu je bio blag, a pogled vatren; Alis je tad sagledala sebe njegovim očima i dopalo joj se to što je videla.

Majčin glas je proleteo pored vrata kupatila, govoreći opet nešto o cveću, pa utihnuo iza ugla. „Da, najdraža majko“,

promrmlja Alis s najprijetnijom snishodljivošću. „Nema potrebe da iskačeš iz gaća.“ Bilo je nekog slasnog svetogrđa u obznajivanju činjenice da i Elenor Edevejn nosi donje rublje, pa je Alis morala čvrsto da stisne usne da se ne bi zasmejala.

Dobacivši oprostajni pogled jezeru, izašla je iz kupatila i brzo se zaputila na vrhovima prstiju hodnikom ka svojoj sobi da iznese na videlo dragocenu fasciklu ispod svog dušeka. Uspevši da se u žurbi ne saplete na jedan prodrt deo crvene beludžistanske tepih-staze koju je pradedu Horas poslao iz svojih avantura po Bliskom istoku, Alis je strčala niz stepenice grabeci sve po dve, dohvatila kotaricu što je stajala na sredini stola u holu, pa izletela napolje u nov-novcat dan.

A moralo se priznati da je vreme savršeno. Alis nije mogla da se uzdrži od pevušenja sebi u bradu dok je koračala stazom popločanom kamenom. Kotarica je bila gotovo dopola puna, a ona nije stigla još ni blizu cvetnih livada; najlepši cvetovi rasli su tamo, oni neočekivani, suprotnost uobičajenim pitomim, razmetljivim i sumnjivim, ali Alis je namerno otezala. Čitavog jutra je izvrđavala majku i čekala je da gospodin Haris napravi predah za ručak kako bi mogla da ulovi Bena nasamo.

Poslednji put kad su se videli, rekao je da ima nešto za nju, pa se Alis nasmejala. Uputio joj je na to onaj svoj poluosmeh, onaj od kog bi joj klecnula kolena, pa je upitao: „Šta je toliko smešno?“ A Alis se ispravila koliko je visoka i odgovorila da igrom slučaja ima i ona nešto njemu da dà.

Zastala je iza najveće tise pri kraju kamene staze. Bila je uredno oblikovana zbog slavlja, zbijenih i sveže podrezanih bodljica, a Alis je zavirila oko nje. Ben je i dalje bio na ostrvu, a gospodin Haris skroz dole, na suprotnom kraju jezera, gde je pomagao svom sinu Adamu da spremi trupce za prevoz čamcem. Ubogi Adam. Alis ga je posmatrala kako se češe iza uva.

Ako je verovati gospođi Stivenson, on je nekada bio ponos i dika svoje porodice; jak, kršan i pametan, sve dok mu se kod Pašendala zalutali šrapnel u letu nije zario u slepoočnicu, nakon čega je ostao slabouman. Rat je jeziva stvar, volela je kuvarica da izrekne mišljenje naglas, lupajući oklagijom po nevinoj lopti testa na kuhinjskom stolu, „kad uzme tak'og momka, tak'u nadu, i sažvaće ga i ispljune ga beživotnog i skršenog, ni nalik onom starom“.

Jedini blagoslov, po rečima gospođe Stivenson, bio je u tome što sâm Adam kao da nije ni primećivao promenu i izgledao je bezmalo razveseljen njome. „To nije uobičajeno“, uvek je dodavala ona, da ne bi odala duboki škotski pesimizam u srži duše. „Mnogi su se vratili iz kojih je ičupan sav smeh.“ Upravo je tata i insistirao da zaposle Adama na imanju. „Ovde ima posao dok je živ“, čula ga je kako govori gospođi Stivenson, glasom promuklim od snažnih osećanja. „To sam vam već rekao. Dokle god mu to bude potrebno, ovde ima mesta za mladog Adama.“

Alis je postala svesna tihog zujanja kraj levog uva, najneo-setnije struje vazduha uz obraz. Pogledala je u stranu, u vili-nog konjica koji je lebdeo u rubu njenog vidnog polja. Bio je retke vrste, žutokrili livadar, te je osetila nalet starog uzbuđenja. Zamislila je tatu u radnoj sobi, skrivenog od majke u njenom ivanjdanskom stanju. Kad bi bila brza, mogla bi da uhvati livadara i trkom ga odnese na sprat za njegovu zbirku, pa da se sladi zadovoljstvom koji bi mu taj poklon izvesno izazvao, i da se oseća naraslom u očevim očima, kao kad je bila mala pa joj je ta povlastica da bude odabrana, ona s dozvolom da uđe u tu prašnjavu sobu punu naučnih knjiga, belih rukavica i zastakljenih izložbenih vitrina, bila dovoljna da prenebregne strašni izgled sjajnih srebrnih pribadača.

Ali naravno da sad nije bio trenutak za to. Ta čak je i tim dvo-mljenjem postala žrtva odlutalih misli! Namrštila se. Vreme nekako čudno ume da izgubi oblik kad joj se mozak nečim

uposli. Pogledala je na ručni sat. Gotovo dvanaest i deset. Još dvadeset minuta i glavni baštovan će se skloniti u svoju šupu, kao što radi svakog dana, da pojede sir i sendvič s turšijom, te da se zadubi u novinske stranice posvećene trkama. On je bio čovek koji se drži svojih navika, a prva je Alis to poštovala.

Zaboravivši na vili-nog konjica, brzo je prešla putić i krenula kradomice oko jezera, izbegavajući travnjak i radnike koji su čistili prostor kod složene naprave za vatromet, i držeći se senke sve dok nije stigla do Utonulog vrta. Sela je na suncem zagrejane stepenice stare fontane i spustila kotaricu kraj sebe. Savršen vidikovac, zaključila je; obližnja glogova živica pružala je izobilan zaklon, dok su mali razmaci među njenim lišćem omogućavali lep pogled na novi pristan.

Dok je čekala da ulovi Bena nasamo, Alis je posmatrala kako dve vrane luduju zajedno gore na morskoplavom nebu. Pogled joj pade na kuću, gde su muškarci na merdevinama splitali džinovske zelene vence duž pročelja od cigle, a jedno dve slu-žavke bile su uposlene kačenjem nežnih papirnih lampiona o tanke konce ispod streha. Sunce beše zalilo plamenom najviši red prozora sa ukrasnim okancima, pa je njen porodični dom, uglancan do poslednjeg pedlja, iskrio kao kakva okićena stara gospođa koja se sredila za svoj godišnji izlazak u operu.

Alis iznenadno preplavi ogroman, nabujao talas nežnosti. Otkad je znala za sebe, bila je svesna da ta kuća i ti vrtovi Loaneta žive i dišu za nju onako kako nikad neće živeti i disati za njene sestre. Dok je Deboru mamio London, Alis nikada nije bila tako srećna, nikad toliko ono što jeste kao kad je tu; dok sedi na rubu potoka, a nožni prsti joj se klata u sporoj matici; dok leži u postelji pred zoru i sluša uposlenu porodicu čiopa što je izgradila sebi gnezdo nad njenim prozorom; dok vrluda oko jezera, s beležnicom vazda ćušnutom pod mišku.

Imala je sedam godina kad je shvatila da će jednoga dana odrasti i da odrasli, po uobičajenom poretku, ne ostaju da žive u

roditeljskom domu. Osetila je tad kako se u njoj otvara ogromni ambis egzistencijalnog straha, te je krenula da urezuje svoje ime gde god je i kad god je mogla: u tvrdi engleski hrast prozorskih ramova jutarnje sobe, u patinom prekrivene fuge između pločica u lovačkoj sobi, u tapete s motivom kradljivaca jagoda u ulaznom holu, kao da će sličnim sitnim postupcima nekako vezati sebe za tu kuću opipljivo i trajno. Alis je na čitavo to leto ostala bez pudinga jer je majka otkrila pomenuti izraz njene privrženosti; kaznu bi još nekako i podnela da nije nepravično proglašena za obesnog vandala. „Mislila sam da ćeš ti više od svih imati uvažanja prema ovoj kući“, prosiktala je majka, bela od gneva. „Da se moje dete ponaša s tako bahatim nepoštovanjem, da bude tvorac tako okrutne i bezobzirne lakrdije!“ Stid i bol u srcu koje je Alis osetila kad je čula sebe tako opisanu, kad su posledice njene strasne potrebe za posedovanjem tako srozane na obično nevaljalstvo, bili su veoma duboki.

Ali to sad više nije važno. Opružila je noge preda se, poravnala nožne prste, pa sa dubokim zadovoljstvom uzdahnula. To je sve prošlost, davno vreme, detinja fiksacija. Svud je bilo sunce i blistalo je zlatom po svetlozelenom lišću u vrtu. Jedna crnoglava grmuša, skrivena lišćem obližnje vrbe, miloglasno je i svečano zapevala, dve divlje patke su se tukle oko nekog naročito sočnog puža. Orkestar je probao melodiju za igru, te je muzika poskakivala po površini jezera. Koliko sreće imaju što im se zadesio ovakav dan! Posle višenedeljne agonije, proučavanja svanuća, konsultovanja Onih koji to sigurno znaju, sunce se rodilo i istopilo svaki zaostali oblak, baš kao što i treba da bude na Ivanjdan. Veče će biti toplo, povetarac lak, slavlje čarobno kao i uvek.

Alis je pojmila čaroliju ivanjdanske večeri još davno pre no što je bila dovoljno velika da ostane na slavlju, u doba kad bi dadilja Bruen snela dole Alis i njene dve sestre u najlepšim haljinama, pa ih ćuškanjem postrojila da bi bile predstavljene

gostima. Slavlje bi tad još bilo u svojim uvodnim grčevima i lepo odeveni odrasli ponašali su se uštogljeno pristojno dok su čekali da padne mrak; ali kasnije, u vreme kad se pretpostavljalo da je zaspala, Alis bi osluškivala čekajući da dadiljino disanje postane duboko i uspavano, pa bi se prišunjala prozoru dečje sobe i klekla na stolicu da posmatra lampione kako sijaju kao neke vočke uzrele od noći, razbuktalu vatru što kao da plovi na vodi posrebrenoj mesečinom, zamađijani svet gde su mesta i ljudi *bezmalo* onakvi kakve ih pamti, ali opet ne sasvim.

A ove večeri biće i ona među njima; ta noć će biti jedinstveno posebna. Alis se osmehnu, malčice uzdrhtavši od nestrpljenja. Pogledala je opet na ručni sat, izvadila fasciklu koju je ćušnula u kotaricu, pa je otvorila i ukazao se dragoceni sadržaj u njoj. Rukopis je bio jedan od dva primerka koje je uz silne muke otkucala na portabl remingtonki, najnoviji plod njenog truda i kulminacija jednogodišnjeg rada. U naslovu je imala grešćicu jer je slučajno pogodila „u“ umesto jednog „i“, ali ako se to ne računa, bio je savršen. Benu neće smetati; on će joj prvi reći da je mnogo važnije da čist prepis pošalje Viktoru Golanču. Kad knjiga bude objavljena, moći će da dobije sopstveno prvo izdanje, čak će mu ga potpisati, odmah ispod posvete.

Buji-paji, bebo. Alis je pročitala naslov u po glasa, uživajući u sitnim žmarcima koje joj je i sad izazivao duž kičme. Veoma se ponosila tom pričom; bila joj je dosad najbolja i gajila je velike nade da će biti objavljena. Bio je to detektivski roman sa ubistvom, pravi-pravcati. Pošto je proučila predgovor *Najboljih detektivskih priča*, zasela je sa svojom beležnicom i sastavila spisak pravila na osnovu onog što piše gospodin Ronald Noks. Shvatila je da je pogrešila što je pokušavala da ukrsti dva raznorodna žanra, pa je ubila Loru i krenula iznova od nule, izmaštavši sada seosku kuću, detektiva i domaćinstvo puno propisnih osumnjičenih. Najnezgodnija joj je bila sama zagonetka, kako da ne oda čitaocima ko je počinio ubistvo. Tad je i zaključila da

joj treba neko ko će biti odjek njenim razmišljanjima, Votson njenom Holmsu, jednom rečju. Srećom, pronašla ga je. Pronašla je i više od toga.

Posvećeno B. M., ortaku u prestupu, saučesniku u životu.

Prešla je palcem po posveti. Čim roman bude objavljen, svi će znati za njih dvoje, ali nije je bilo briga. Nešto u njoj jedva je to i čekalo. Bezbroy puta umalo se nije izlanula pred Deborom, čak i pred Klemi, toliko je očajnički želela da čuje te reči izgovorene naglas, a izbegavala je razgovore s majkom, u kojoj su se već razbudile određene sumnje, to je Alis znala. Ali nekako nije smetalo da to saznaju kad budu pročitali njenu prvu objavljenu knjigu.

Roman *Buji-paji, bebo* rodio se iz razgovorâ s Benom; ne bi mogla da ga napiše bez njega, a ovako je, berući zajedničke misli iz vazduha i zapisujući ih na papir u vidu reči, uzela nešto neopipljivo, puku mogućnost, i pretvorila to u stvarnost. Nije se mogla otrgnuti osećaju da će, kad mu bude predala njegov primerak, postati stvarnije i ono obećanje što se neizgovoreno protezalo između njih. Obećanja su u porodici Edevejn bila važna. To je bilo nešto što su ona i sestre upile od majke, pouka usađivana u njih otkako su progovorili: obećanje se ne sme dati ako nisi spreman da ga održiš.

Sa druge strane glogove živice začuše se glasovi, te Alis nagonski ščepa rukopis i prigrli ga. Pomno je oslušnula, a potom žurno pođe ka živici i proviri kroz mali romboidni razmak među lišćem. Ben više nije bio na ostrvu, a čamac se opet video kod pristana, ali zato Alis ugleda svu trojicu zajedno kod preostale gomile trupaca. Posmatrala je Bena kako pije iz svoje limene čaturice, jabučicu njegovog grla kako se pomera dok guta, senku neizbrijane brade duž obrisa vilice, uvojak tamne kose što je dosezao do kragne. Na košulji je imao vlažnu mrlju od znoja, te Alis oseti kako je nešto steže u grlu; volela je njegov miris, bio je neopisivo zemaljski i stvaran.

Gospodin Haris uze svoju torbu i izdade pred polazak nekoliko uputstava, na šta Ben klimnu glavom, s naznakom osmeha. Alis se osmehnu s njim, opažajući jamicu u njegovom levom obrazu, snažna ramena, ogoljenu podlakticu koja blista pod nemilosrdnim suncem. Dok ga je gledala, on se ispravi, pošto mu je pažnju privukao zvuk odnekud. Oči su joj pošle za njegovim pogledom, koji se odvojio od gospodina Harisa i zaustavio se na nečemu malo dalje, u divljim vrtovima.

U spletu pustinjačkih sveća i vrbene, Alis je razaznala jedva vidljivu malu priliku koja se, skakutava i neustrašiva, kretala ka kući. Teo. Prizor malog brata dodatno razvuče Alisin osmeh; ugasila ga je, međutim, velika crna senka što je lebdela za njim. Tad je shvatila zašto se Ben mršti; prema dadilji Bruen i ona je osećala isto što i on. Nije je volela ni najmanje, ali opet, ljudi obično i ne gaje nežna osećanja prema ljudima despotskog kova. Zašto je mila, ljupka dadilja Rouz otpuštena, to su svi samo mogli nagađati. Očigledno je ludo volela Tea, štaviše ga obožavala, i nije bilo nikog kom nije bila draga. Čak je i tata viđen kako ćaska s njom u vrtu dok je Teo gacao za patkama, a tata je veoma pronicljiv sudija karaktera.

Nečim je, međutim, stala majci na žulj. Pre dve nedelje Alis ju je videla kako se prepire s dadiljom Rouz; raspravljale su se usijanim šapatom ispred dečje sobe. Razmirica je sigurno imala neke veze s Teom, ali je Alis, na svoj veliki jed, bila predaleko da bi čula šta tačno govore. Sledeće su samo znali da je dadilja Rouz otišla i da je dadilja Bruen vraćena iz zapečka na dužnost. Alis je mislila da su zauvek videli leđa toj prastarjoj oštrokondi naoružanoj dlakama na bradi i bočicom ricinusovog ulja. Zaišta, uvek bi osetila izvesnu trunčicu ličnog ponosa, budući da je čula kad je staramajka De Šil prokomentarisala da je neposlušna Alis ta koja je konačno skrhalo duh staroj dadilji. No sad je opet bila tu, čak namćorastija nego pre.

Alis je još jadikovala zbog odlaska dadilje Rouz kad je shvatila da više nije sama sa svoje strane živice. Iza nje krcnu grančica i ona se naglo uspravi, obrnuvši se u istom zamahu.

„Gospodine Lueline!“, uzviknu videvši pogrbljenu figuru koja je stajala tu, sa štafelajem pod jednom miškom i ogromnim blokom nespretno stisnutim uz drugi bok. „Preplašili ste me!“

„Izvini, Alis, dušo. Biće da nisam ni znao koliko sam tiho prišao. Nadao sam se da malo pročavrljamo.“

„Sad, gospodine Lueline?“ Uprkos svojoj naklonosti prema starcu, sukobila se s naletom ogorčenja. On kao da ne razume da su prohujali dani kad je Alis sedela kraj njega dok skicira, kad su se zajedno ljuškali niz reku u čamcu na vesla ili kad mu je poveravala sve svoje dečje tajne prilikom lova na vile. Nekada joj je mnogo značilo, to se nije moglo poreći; bio joj je dragocen prijatelj dok je bila mala, a mentor kad je počinjala da piše. Mnogo puta je trčala da mu pokaže svoje detinjaste priče koje je naškrabala u naletu nadahnuća, a on bi napravio silnu predstavu, tobož ih ozbiljno analizirajući. Ali sada, sa šesnaest godina, imala je druga interesovanja i ponešto nije mogla da podeli s njim. „Prilično sam zauzeta, znate.“

Pogled mu odluta ka rupi u živici i Alis oseti kako joj obraze zaliva iznenadna toplota.

„Držim na oku pripreme za slavlje“, brzo reče, a kad se gospodin Luelin osmehnuo, tako da je nagovestio da tačno zna na koga i zašto ona motri, dodade: „Brala sam cveće za majku.“

Okrznuo je pogledom njenu odbačenu kotaricu, cveće koje je venulo na podnevnoj pripeci.

„I stvarno bi trebalo da nastavim s time.“

„Naravno“, reče on klimnuvši glavom, „a inače ne bih ni pomišljao da te prekinem dok si tako zauzeta i pomažeš. Ali ima nešto prilično važno o čemu bih morao da popričam s tobom.“

„Nažalost, stvarno ne mogu da odvojim vremena.“

Gospodin Luelin je delovao neuobičajeno razočarano, a Alis se priseti da je u poslednje vreme prilično bezvoljan. Ne baš doslovno potišten, ali zato odsutan i tužan. Primitila je da su mu dugmad satenskog prsluka nakrivo zakopčana, marama oko vrata pohabana. Iznenadno ju je zapljusnulo saosećanje, pa je pokazala glavom ka njegovom bloku, u nastojanju da se iskupi. „Veoma dobar crtež.“ I bio je dobar. Nije znala da je dotad crtao Tea, a sličnost je bila izuzetno pogodena, onaj zaostali trag najranijeg detinjstva u okruglim obrazima i punim usnama, krupnim poverljivim očima. Dragi gospodin Luelin uvek je bio sposoban da sagleda ono najbolje u svima njima. „Možda da se nađemo posle čaja?“, predložila je uz osmeh pun bodrenja. „Malo pre slavlja?“

Gospodin Luelin prvi blok jače uz sebe, pa promisli o Alisinom predlogu, a onda se malo namršti. „A kako bi bilo da se nađemo u vreme paljenja vatre *večeras*?“

„Doći ćete i vi?“ Ovo je već bilo iznenađenje. Gospodin Luelin nije bio od društveno nastrojene gospode i obično se trudio iz petnih žila da izbegne gužvu – naročito gužvu u kojoj ima ljudi rešenih da upoznaju *njega*. Obožavao je njenu majku, ali čak ni ona nikada nije uspela da ga namami da prisustvuje ivanjdanskoj proslavi. Kao i uvek, biće izloženo majčino dragoceno prvo izdanje *Elenorinih čarobnih vrata*, pa će se svi jagmiti da upoznaju tvorca te knjige. Nikad im neće dosaditi da četvoronoške puze kraj živice, u lovu na zakopani kapitel starog kamenog stuba. „Gledaj, Simione, vidim je! Mesinganu alku sa mape, baš kao što piše u knjizi!“ Naravno da nisu znali da je tunel već godinama zapečaćen kako bi se sprečili istraživački pohodi radoznalih gostiju poput njih.

Alis bi u običnijim okolnostima dodatno ispipala u čemu je stvar, ali je glavnom cilju vrati grohotan muški smeh sa druge strane živice, za čime se začu drugarski povik: „Nije hitno, Adame – idi sa svojim tatom i ručaj nešto, nema potrebe da ih

sve odjednom tovariš!“ „E pa, lepo onda“, reče Alis, „večeras, može. Na slavlju.“

„Da kažemo u pola dvanaest, ispod senice?“

„Da, da.“

„Važno je, Alis.“

„U pola dvanaest“, ponovi ona, malčice nestrpljivo. „Biću tamo.“

I dalje nije polazio, već je stajao kao da je zalepljen za to mesto, sa onim ozbiljnim, setnim izrazom lica i zagledan pravo u nju, takoreći kao da se upinje da joj upamti lik.

„Gospodine Lueline?“

„Sećaš li se kad smo se na Klemin rođendan vozili čamcem?“

„Da“, kaza ona. „Da, bio je to divan dan. Retko uživanje.“

Na to upadljivo pođe da uzme kotaricu sa stepenica fontane, i mora biti da je gospodin Luelin shvatio mig, jer kad je završila s time, njega ne beše.

Alis oseti kako je grize neko neodređeno kajanje, te duboko uzdahnu. Pretpostavljala je da je takva zato što je zaljubljena, da zato oseća nekakvo uopšteno sažaljenje prema svakome ko nije ona. Jadni stari gospodin Luelin! Nekada ga je smatrala čarobnjakom; sad je videla samo pogurenog i prilično tužnog čoveka, pre vremena ostarelog, sputanog viktorijanskim ruhom i navikama s kojima ne želi da raskine. U mladosti je doživio slom živaca – to je trebalo da bude tajna, ali Alis je znala što-šta što nije smela da zna. To se dogodilo kad je majka još bila devojčica, a gospodin Luelin prisni prijatelj Henrija de Šila. Odustao je od svog profesionalnog života u Londonu i tad je i stvorio *Elenorina čarobna vrata*.

Šta mu je izazvalo taj slom živaca, Alis nije znala. Sad joj je prošla kroz glavu maglovita misao da bi trebalo bolje da se potrudi da to sazna, ali ne danas; nije to zadatak za danas. Prosto nema vremena za prošlost kad je budućnost odmah tu i čeka je sa druge strane živice. Još jedan pogled je potvrdio da

je Ben sam i da prikuplja stvari, spremajući se da pođe kroz vrt ka svom stanu da tamo ruča. Alis je smesta zaboravila na gospodina Luelina. Okrenula je lice ka suncu i osetila slast vrelog bleska što joj je pomilovao obraze. Kakva je radost biti ona, upravo sad, u tačno ovom trenu! Nije mogla zamisliti da bi igde postojao neko zadovoljniji od nje. A onda je zakoračila ka pristanu, s rukopisom u ruci, opijena zamamnim doživljajem sebe kao devojke na rubu jedne blistave budućnosti.